

МУЗЕЙНА СПРАВА У КИЄВІ У ХІХ - НА ПОЧАТКУ ХХ СТ.: ОБРАЗ У СУЧАСНІЙ ІСТОРІОГРАФІЇ

Ходак Є.О.

*Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут», м. Харків*

Становлення музейної справи у світі, у тому числі в Україні, було викликано історичною та соціальною необхідністю: створити заклади, які б стали осередком накопичення, збереження, вивчення та поширення культурної спадщини.

Створення перших музеїв в Україні розпочинається у ХІХ ст. Це відбувається завдяки ініціативі приватних осіб, навчальних закладів, наукових, церковних та культурно-освітніх товариств. Приватна ініціатива із створення музеїв і зібрань різного напрямку належала прогресивним особам того часу, науковцям серед яких В. Антонович, В. Данилевич, М. Сумцов, В. Тарновський, Б. і В. Ханенки тощо. Одні з перших музейних осередків виникають при університетах.

Із відкриттям Університету Св. Володимира при ньому виникають перші музейні осередки історичного та природничого профілів міста. Згодом виникає музейний осередок при Київській духовній академії, а на межі ХІХ та ХХ ст. відкривається Київський художньо-промисловий і науковий музей, який дослідники вважають першим в Наддніпрянщині Українським національним музеєм.

Сучасники – науковці імперського періоду досліджували українське музейництво із позицій позитивізму, звертаючись власне до фактографічної історії музейних осередків. Ці роботи, водночас, є чудовим джерелом фактів з історії музейної справи для сучасних українських істориків. Дослідження історії музеїв періоду імперії у радянський час не були чисельними та були написані в існуючій тоді парадигмі заперечення багатьох здобутків попереднього періоду. В сучасній українській історіографії музейна справа у Києві розглядається достатньо різнобічно. Існують дослідження присвячені окремим музейним осередкам, музеям певних профілів, внеску видатних громадських діячів та науковців у розбудову музейної справи тощо. Українські історики прагнуть залучати широке коло джерел, зокрема архівних. Також існують історіографічні та джерелознавчі дослідження, пов'язані із історією музейної справи.

На нашу думку, дослідження історіографії музейної справи Києва ХІХ – початку ХХ ст. та України в цілому має великий потенціал. Вивчаючи роботи сучасних українських дослідників, можна відслідкувати еволюцію (методологічні підходи, вибір джерел дослідження тощо) української історіографії доби незалежності.